

Torvet omkring 1890. Til venstre ses Bagergården, Slotsgade 1. Hillerød Lokalhistoriske Arkiv

EMMA BAUER FRA HILLERØD

Født i tre lande på samme dag!?

AF
HENNING
BENDER

Tirsdag den 15. november 2016 havde jeg fornøjelsen at holde foredrag i Hillerød Lokalhistoriske Forening om udvandringen fra Danmark 1840-1914. Foredraget finder man på min hjemmeside, men fortællingen om en konkret udvandrerskæbne fra Hillerød nåede jeg ikke at få med. Emma Sophie Henriette Bauer skulle ellers have været "illustrationen" til, hvordan man benytter ind- og udvandringskilder, og var ikke alene

valgt, fordi hun var født i Hillerød som yngste datter i en bagerfamilie fra Tyskland, men også fordi hun var dansk fotograf i New York i 1905. Men hvad der skulle have været et pædagogisk eksempel på, hvad man bør gøre, blev i stedet en afskrækkende advarsel om hvad man ikke bør stole på. Det viste sig, at hun var født i både Danmark, Sverige og USA tirsdag den 28. september 1858, men ikke var rejst til Amerika.

Emma S.H. *Bauer* findes nemlig ikke i den danske udvandrerdatabase, men skal findes under navnet *Baun* om bord på HELLIG OLAV, der afgik den 19. april 1905 fra København.

Ved skibets ankomst til New York den 1. maj 1905 findes hun hverken som "Bauer" eller "Baun", men hedder nu Emma P.H. *Baner*. I hvert fald på søgesiden i ANCESTRY, der henviser til en svensk søgedatabase over udvandrere noteret i de svenske kirkebøger. Her står så til gengæld, at samme Emma Sofia Henrietta *Banér* fra Gråmanstorp (Klippan) i Skåne var født den 28. september 1858 i *Hilleröd, Älvsborgs Län, Sverige* - mens slægts-søgesiderne GENI og MYHERITAGE fortæller, at Emma Sofie Henriette *Bauer* blev født den 28. september 1858 i Pennsylvania, USA, men af forældre med bopæl i *Hilleröd i Danmark*.

Disse modstridende resultater om selv samme person viser klart, at man er nødt til at benytte søgedatabaserne med forsigtighed og tage sig tid til at benytte de originale kilder, der heldigvis findes i stort omfang på Internettet. Når man ser de originale afgang- og ankomstlister, folketællinger og kirkebøger, bliver det forståeligt, at navnet "Bauer" i søgedatabaserne fejlagtigt er læst som "Baun", "Baner" og "Banér". Både humant og digitalt er det let at tage fejl af "u" og "n". Sværere er det at forstå, at

"Hilleröd, Danmark" kan læses som "Hilleröd, Älvsborgs län", men værst er vel den udbredte uskik, at "registrerede" benyttede på genealogiske portaler, frit kan gå ind og ændre persondata uden baggrund i kilderne. Det er som at ødelægge muligheden for skabe et sammenhængende billede i et puslespil ved med vold at presse brikker ned på steder, de ikke passer. Nøjes man med de kilder, der rent faktisk findes, må man finde sig i manglende brikker, men får et billede, man kan arbejde videre med. Historien om Emma fra Hilleröd bliver som følger.

I 1848 slog bagermester Carl August Bauer (1819-1913), født i Osterode i Harzen, sig ned på Torvet i Hilleröd. Han havde i en årrække været bagersvend i København, men karrieren tog fart efter giftermålet i 1847 med bagerdatteren Sophie Frederikke Piper (1819-1903). Hendes far og farbrødre fra Berlin hørte til Københavns førende bagermestre og var kongelige hofleverandører. Så svigersøn og datter blev derfor sendt til Hilleröd, hvor de sammen med andre tyske bagere kunne betjene hoffet, når det opholdt sig på Frederiksborg Slot. Bagermesterparret Bauer tjente gode penge og fik i hurtig rækkefølge børnene Ernst (1848-1870); Caroline (1850-1929); Carl Theodor (1852-1929), Camilla (1854-1937), Mathilde (1856-1924) og som den

Bagergården har
fået navn efter
Daniel Stendal
Bager, som boede
i ejendommen
1686-1730.
Nicolaj Petersen
var ejer af ejen-
dommen 1877-
1898. Foto:
Carl Rathsch, 1885. Hillerød
Loalhistoriske
Arkiv

sidste, Emma Sophie Henriette Bauer (1858-1937).

Kort tid efter hendes døb 7. april 1859 byttede bagermester Bauer lugten i bageriet ud med livet på landet og købte den store landejendom Borsholmsgård, syd for Hornbæk. Den store familie flyttede sidst på året og ansatte forvalter og et stort antal (sven-ske) arbejdere til gårdens drift, og det var så her, Emma voksede op under herskabelige forhold. Problemet var dog, at hun aldrig giftede sig og blev ene tilbage hos forældrene, efter at alle var fløjet fra reden. Den sidste var broderen Carl Theodor (1852-1929), der

i 1881 købte og overtog Mag-lerödgård på Söderåsen i Skåne. Gården, hvis jorde omfattede Skånes højeste punkt (Höjahall på 212 meter), blev efterhånden et kendt udflugtsmål i datiden, særligt da Carl Theodor indrettede danserrestauranten Jägersberg, ikke mindst søgt af personellet på den store husar- og dragonkaserne på Ljungbyhed, der lå nær ved. Carl Theodor giftede sig og fik i løbet af 16 år 11 svenskfødte børn. Det var derfor naturligt, at det gamle bagermesterpar solgte Borsholmsgård og i maj 1891 sammen med Emma, flyttede til Klippan ved Söderåsen. Men alt får jo en ende. Emmas mor

og far døde i henholdsvis 1903 og 1913. Carl Theodor udskiftede i 1915 Maglerödgård med Ørslevvestergård i Gyrstinge ved Sorø, mens Emma, der i 1894 fyldte 36 år, måtte finde egen forsørgelse. Mulighederne var ikke mange for en ugift kvinde fra "de bedre kredse", men arbejdet som fotograf kunne til nød accepteres. Emma tog til Danmark og blev uddannet som retoucher og fotograf, men konkurrencen var hård, og hun findes de følgende år i vejvisere og politiets registerblade på forskellige adresser. 1899-1901 i Odense, hvor hun overtog atelier i Nørregade 20, men lige dårligt gik det både her, i Nyborg og i København, hvorfra hun rejste til USA i april 1905. Ved ankomsten til New York var hendes medbragte pengebeløb større end vanligt, men usædvanlige overstregninger i protokollen tyder på, at hun ikke havde forberedt sig på myndighedernes forhør. Lidt presset fortalte hun, at hun var fotograf og skulle bo på YOUNG WOMEN'S CHRISTIAN HOME, oprettet i 1893 ved Capitol Hill i Washington D.C. Kollegiet, der var og er beregnet for velhavende unge piger mellem 16 og 25, døtre af politikere og ansatte i ministerierne,

matchede jo ikke Emma på snart 46! I juni 1905 er hun stadig i New York, mens den amerikanske folketælling fra januar 1920 fortæller, at hun nu er 61 og uafbrudt har opholdt sig i USA siden 1905. Hun bor og ernærer sig som "dress-maker" (skrædder) i et lejet værelse i det centrale Washington DC (1208 22 Street NW). Senest ved årsskiftet 1920-1921 vendte Emma dog tilbage til Danmark og slog sig i første omgang ned hos storesøsteren Caroline og svogeren Emil Piper (1856-1928) på "Hummeltofte" (nu "Spurveskjul") i Virum. Piper, der i 1915 stiftede og blev første formand for Det konservative Folkeparti frem til sin død, ejede en del ejendomme og skaffede i maj 1922 Emma Bauer egen lejlighed i København. Men selvom hun senere flyttede en hel del rundt, kaldte hun sig herefter konsekvent "fhv. fotograf", og som sådan blev hun registreret i Solbjerg Kirkebog, da hun døde den 2. februar 1937 fra Bülowvej 7A på Frederiksberg. Hun blev bisat den 8. februar 1937 fra Bispebjerg Krematorium og afgik således fra denne verden fra et bestemt geografisk punkt, således som hun var blevet født ét sted, ikke tre!

I porten i Bagergården, Slotsgade 1, er opsat en tavle med navne på stedets ejere gennem tiden. Foto: Asger Berg, 2017.

Kilder:

Foredrag og litteratur på <http://henningbender.dk>

Max Piper: CHRONIK DER FAMILIE PIPER, Stettin 1886.

Søgesiderne: ANCESTRY, MYHERITAGE, GENI, FAMILYSEARCH, EMIWEB, ARKIV DIGITAL, ARKIVALIE-
RONLINE, og DANSK DEMOGRAFISK DATABASE.